

UMEÅ UNIVERSITET

**BUDGETUNDERLAG FÖR
UMEÅ UNIVERSITET
för perioden 2018-2020**

UMEÅ UNIVERSITET

Innehållsförteckning

1. SAMMANFATTANDE PRIORITERINGAR	3
2. STRATEGISKA UTMANINGAR	3
2.1 Ersättningsnivåer till utbildning	3
2.2 Kvalitet i utbildning	4
2.3 Andel basanslag till forskning	4
2.4 Forskningsinfrastruktur	5
3. EKONOMISK UTVECKLING	5
4. UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ	6
4.1 Allmänt	6
4.2 Planering av utbildningsutbud	7
4.3 Beredskap för fler utbildningsplatser	10
5. FORSKNING OCH UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ	11
5.1 Allmänt	11
6. SPECIFIKA PRIORITERINGAR OCH ÄSKANDEN	11
6.1 Centrum för arktisk forskning och utbildning	12
6.2 Utbyggnad av läkarutbildningen	14
7. INVESTERINGAR I ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR OCH RÄNTEKONTOKREDIT	16
8. INFORMATION OM VERKSAMHETSINVESTERINGAR	16
9. LOKALFÖRSÖRJNING	16
10. AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET	16
TABELLBILAGA	17

UMEÅ UNIVERSITET

1. Sammanfattande prioriteringar

I detta budgetunderlag för perioden 2018-2020 lämnar Umeå universitet uppgifter och bedömningar enligt regeringens direktiv beslutade den 1 december 2016 (U2016/05279/UH). Universitetet framför också ett antal för universitetet strategiskt viktiga frågor där insatser i kommande statsbudget vore särskilt angelägna. Dessa kommenteras närmare i de olika avsnitten i budgetunderlaget och sammanfattas här kort.

På ett övergripande plan framhåller Umeå universitet följande angelägna områden för förstärkningar av universitets- och högskolesystemet:

- Höjda ersättningsnivåer till utbildning (avsnitt 2.1).
- Högre andel basanslag till forskning (avsnitt 2.3).

Specifikt för Umeå universitet yrkas i prioritetsordning:

1. Ett uppdrag samt resurser motsvarande 20 mnkr/år för att under perioden inrätta ett nationellt centrum för arktisk forskning och utbildning (avsnitt 6.1).
2. Utbyggnad av läkarprogrammet med 40 nybörjarplatser fr.o.m. år 2018 genom medel för grundutbildningsram och ALF-medel (avsnitt 6.2).

2. Strategiska utmaningar

Umeå universitet står i likhet med andra svenska lärosäten inför flera strategiska utmaningar. Några av dem hanterar universitetet genom ett ständigt pågående internt utvecklingsarbete medan andra har ett göra med förutsättningar och villkor som universitetet inte råder över. Några utmaningar har en direkt koppling till den senaste forskningspolitiska propositionen.

2.1 Ersättningsnivåer till utbildning

En av de största utmaningarna, tillika ett av de enskilt största hoten mot kvalitet i svensk högre utbildning, är den under många år pågående urholkningen av anslaget till grundutbildningen. Ersättningen per helårsstudent har inte följt med i kostnadsutvecklingen, vilket starkt missgynnar en långsiktig kvalitetshöjning. För att säkra kvaliteten på landets högre utbildning, vill Umeå universitet betona det överhängande behovet av en höjning av ersättningsbeloppet inom alla utbildningsområden.

Per capita-ersättningen inom utbildningsområdet humaniora, juridik, samhällsvetenskap, teologi, utbildningsvetenskap samt verksamhetsförlagd utbildning höjdes år 2016. Det var välkommet, men behovet av förstärkningar för att täcka urholkningseffekten inom dessa utbildningsområden är fortsatt stort. Det höjda ersättningsbeloppet på 250 mnkr som regeringen anslog i budgetpropositionen för 2016 till utbildningar inom humaniora och samhällsvetenskap samt till lärar- och förskollärarytbildningar, bör permanentas och inte såsom nu vara tidsbegränsat fram till 2019. Även inom teknik och naturvetenskap krävs påtagliga höjningar av ersättningsnivåerna. Urholkade anslag gör att vi till exempel drastiskt tvingas att minska studenternas möjlighet till laborationer, fältstudier och annan färdighetsträning.

Den viktigaste orsaken till urholkningen är principerna för den årliga pris- och löneuppräknningen. Det så kallade produktivitetsavdraget, som innebär att alla lärosäten ska bli effektivare varje år

UMEÅ UNIVERSITET

genom en produktivitetöskning, är inte rimligt att tillämpa för kärnverksamheten vid ett lärosäte då möjligheterna till effektivisering och rationalisering inte är desamma inom högre utbildning och forskning som i andra statliga myndigheters verksamhet. De årliga kostnadsökningarna för bland annat lönerrevision, innebär exempelvis större undervisningsgrupper och risk för att studenternas kontakttid med lärarna minskar ytterligare. För vuxenutbildningen i Sverige används det så kallade Skolindexet, som inte har produktivitetsavdrag. Det så kallade produktivitetsavdraget bör snarast tas bort även vid universitet och högskolor.

2.2 Kvalitet i utbildning

En viktig uppgift och utmaning är att fortgående arbeta med att öka kvaliteten i universitetets hela utbildningsportfölj. Umeå universitet är positivt till det nya nationella kvalitetssäkringssystemet som både innebär en internationell legitimitet och ett ökat ansvar för lärosätena att kvalitetsutveckla sina utbildningar.

Umeå universitet har sedan 1 januari 2016 ett kvalitetssystem för utbildning på grund- och avancerad nivå. Sedan 1 februari 2017 finns även ett kvalitetssystem för utbildning på forskarnivå. Universitetet deltar också i de två pilotgranskningar som Universitetskanslerämbetets genomför under 2016/17, dels den av kvalitetssäkringssystemet som helhet, dels den av grundläroutbildningen med inriktning mot fritidshem. Umeå universitet kan därmed anses ligga långt framme i detta utvecklingsarbete.

Hög kvalitet i utbildningen på alla nivåer är universitetets främsta konkurrensmedel. En grundläggande svårighet i arbetet med att såväl bibehålla som att ytterligare utveckla kvaliteten i utbildning, och som vi delar med övriga lärosäten, är den ovan beskrivna urholkningen av ersättningsnivåerna som innebär att de begränsade resurser som finns, primärt måste användas för att vidmakthålla vår befintliga utbildningskvalitet, snarare än att höja ambitionerna.

2.3 Andel basanslag till forskning

Regeringen framhåller i den forskningspolitiska propositionen *Kunskap i samverkan*, vikten av att lärosätenas medel till forskning och forskarutbildning ökar för att ge lärosätena bättre förutsättningar att ta ansvar för utvecklingen av den svenska forskningen. Umeå universitet instämmer och vill betona att höjda basanslag inom forskningen är avgörande för universitetens förmåga att vara de starka och ansvarsfulla lärosäten som regeringen efterfrågar. Umeå universitet är dock oroat för att höjningen för de etablerade universiteten i praktiken inte blir så stor som skulle behövas. Risken med intentionen att sprida ut medlen jämnare mellan lärosäten, är att de redan nu starka och etablerade lärosätena inte ges möjlighet att bli ännu starkare och fortsatt kunna hävda sig i internationell konkurrens.

Umeå universitet vill i detta sammanhang särskilt betona vikten av att *andelen* basanslag kraftigt höjs i förhållande till andelen externa forskningsanslag. Universitetskanslerämbetets nyligen utgivna rapport *Forskningsfinansieringen vid svenska universitet och högskolor (2017:1)*, belyser de senaste årens obalans mellan andelen direkta statliga basanslag och externa forskningsbidrag. Det är oroande om denna utveckling kvarstår, anser Umeå universitet, då en av de stora utmaningarna inom forskningen är just obalansen i forskningsfinansieringen. Det finns en stor risk för att beroendet av externa forskningsanslag även fortsättningsvis missgynnar internationell konkurrenskraft, långsiktighet och stabilitet jämfört med vad en högre andel basanslag skulle möjliggöra. En ökad andel basanslag behövs för att universiteten ska kunna ta det ökade ansvaret för internationalisering, karriärtjänster, infrastruktur, jämställdhet, forskningsanknytning med mera som regeringen efterfrågar och som skulle gagna Sverige som forsknings- och kunskapsnation.

UMEÅ UNIVERSITET

Mot bakgrund av ovanstående farhågor och brister i dagens finansieringssituation välkomnar Umeå universitet den av regeringen planerade utredningen med uppdrag att lämna förslag på ett nytt styr- och resurstilldelningssystem. Universitetet har tidigare påpekat behovet av en sådan utredning exempelvis inkluderande en konsekvensanalys av att gå mot ett samlat anslag för forskning och utbildning eller åtminstone hur en högre flexibilitet än i dag kan åstadkommas. Utredningen förefaller utifrån beskrivningen i propositionen ge förutsättningar för ett välkommet samlat grepp över hela styr- och resurstilldelningssystemet. Umeå universitet vill särskilt framhålla vikten av att det nya systemet styr mot långsiktighet och kvalitet.

2.4 Forskningsinfrastruktur

Att ge forskarna tillgång till relevant och högkvalitativ forskningsinfrastruktur blir allt mer centralt för utveckling av forskning och innovation. Umeå universitet har forskningsinfrastruktur av högsta klass och är ledande inom ett antal områden som attraherar framgångsrika forskare från hela världen. För Umeå universitet och för hela regionen är det av stor betydelse i vilken utsträckning universitetet fortsättningsvis kan utgöra en nationell nod inom några områden. Det är en viktig faktor också för vår möjlighet att utveckla allianser som kan bidra till att framgångsrikt möta samhällets stora utmaningar.

Tillgång till avancerade infrastrukturer är en stor strategisk utmaning som Umeå universitet delar med många andra lärosäten. Samtidigt som de mycket stora nationella infrastrukturerna ESS, Max IV samt SciLifeLab erbjuder unika möjligheter för svensk forskning och innovation, vill Umeå universitet understryka vikten av att även annan ny och befintlig infrastruktur inom samtliga vetenskapsområden ges finansiella förutsättningar att utvecklas. Eftersom kostnaderna för dessa infrastrukturer är betydande, och möjligheterna att få bidrag till infrastruktur försämrats i och med att bland annat Wallenbergstiftelserna och Vetenskapsrådet dragit ner på sina stöd eller aviserat neddragningar, är ett samlat grepp om denna fråga från regering och riksdag mycket angeläget.

Umeå universitet välkomnar regeringens avsikt att skapa en Nationell forskningsagenda för registerbaserad forskning och vi ser fram emot att bidra med kunskap till detta utvecklingsarbete.

3. Ekonomisk utveckling

I nedanstående tabell framgår universitetets ekonomiska resultat respektive intäkter de senaste fem åren, i miljoner kr.

	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016
Ekonomiskt resultat	+12	-109	-8	-59	-6
Intäkter	3 939	3 970	4 132	4 158	4221

Det ekonomiska resultatet år 2016 uppgår till ett underskott om -6 miljoner kronor, vilket motsvarar 0,1 procent av de totala intäkterna år 2016. Efter åtta år i rad med positiva ekonomiska resultat redovisade Umeå universitet år 2013 ett planerat negativt ekonomiskt resultat motsvarande -109 miljoner kronor. Universitetsstyrelsen beslutade redan 2013 att anpassning till en lägre kostnadsnivå skulle ske planerat från och med år 2014. År 2015 var resultatet -59 mnkr vilket var lägre än planerat. Resultatet för år 2016 visar tydligt att en anpassning till lägre kostnadsnivå genomförts. Umeå universitet har per 2016-12-31 ett myndighetskapital motsvarande 508 mnkr.

UMEÅ UNIVERSITET

Av dokumentet *Budget Umeå universitet år 2016, inkl. ekonomisk plan 2017–2018* framgår att det ekonomiska resultatet för universitetet planerades vara +-0 miljoner kronor år 2016, resultatet för året är något lägre. Rektor beslutade i oktober år 2015 om flera åtgärder i syfte att ytterligare säkra upp ekonomistyrningen inom universitetet, och därigenom anpassa kostnaderna till en lägre nivå år 2016. Universitetets bedömning är att det ekonomiska resultatet de närmaste åren kommer att följa universitetsstyrelsens beslut om anpassning till en lägre kostnadsnivå.

Umeå universitets intäkter har under perioden 2012–2016 ökat med 7 procent, och kostnaderna har under samma period ökat med 8 procent.

Umeå universitet var år 2015 det lärosäte i landet som hade lägst andel lokalkostnader i relation till totala kostnader, 9,5 procent. Andelen lokalkostnader är marginellt högre år 2016 jämfört med år 2015. Universitetsledningen följer noga utvecklingen av lokalbestånd inklusive tomma lokaler och vidtar löpande åtgärder efter förslag från lokalförsörjningsenheten. Rektor beslutar om alla investeringar över 3 miljoner kronor. Mot bakgrund av detta är bedömningen att universitetet har god kontroll och förmåga att hantera eventuella utmaningar som kan komma avseende förändrade lokalbehov.

Sammanfattningsvis har Umeå universitet en stabil ekonomi och har som ambition att nyttja tilldelade resurser i hög grad. Vi ser inga risker för betydande intäktsminskningar eller oplanerade underskott i verksamheten de närmaste tre åren. Om universitetet mot förmodan skulle drabbas av betydande intäktsminskningar eller oplanerade underskott, kommer vi att vidta åtgärder. Vi bedömer att det finns tillräcklig ekonomisk stabilitet för att kunna hantera sådana situationer.

4. Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

4.1 Allmänt

Umeå universitet bedriver en bred och omfattande utbildning på grund- och avancerad nivå och erbjuder en mängd olika program och kurser inom medicin, odontologi, vård, farmaci, teknik, naturvetenskap, samhällsvetenskap, juridik, humaniora, idrott, det konstnärliga området och lärarutbildning. Universitetets utbildningsanslag uppgår till 1 361 mnkr för budgetåret 2017 (exkl. ALF och TUA). Umeå universitet har som utgångspunkt att samverkan utgör en integrerad del av både utbildning och forskning i syfte att öka kvaliteten av desamma.

År 2016 hade Umeå universitet 16 762 helårsstudenter. Universitetet tar emot en stor andel (63 procent höstterminen 2015) av de högskolenyborjare som kommer från Västerbotten, men är trots det ett utpräglat riksrekryterande universitet. Höstterminen 2015 hade 69 procent av nybörjarna på Umeå universitet sitt ursprung söder om de fyra nordligaste länen. Av dessa hade 15 procent okänt ursprung, den gruppen består till stor del av studenter från andra länder.

Hösten 2016 ökade antalet förstahandssökande till Umeå universitets program med nästan 3 procent jämfört med föregående år. Som en följd av detta har även söktrycket till program stigit, från 1,97 till 2,04. Det ökande söktrycket är en indikator på att Umeå universitets utbildningar motsvarar studenternas efterfrågan och att arbetet med att anpassa utbildningsutbudet har varit framgångsrikt. Mot bakgrund av detta har Umeå universitet nu beredskap för fler utbildningsplatser (se avsnitt 4.3).

Arbetet med breddad rekrytering och breddat deltagande har under året intensifierats som ett led av den ökande flyktingströmmen. Umeå universitet har åtagit sig uppdraget att genomföra

UMEÅ UNIVERSITET

kunskapsprov och lämplighetsprov för att validera teoretiska och praktiska kunskaper hos läkare och dietister som utbildats utanför EU/EES respektive inom EU/EES. Universitetet har också åtagit sig att genomföra kurser i svenska författningar för samtliga 21 legitimationsyrken. Sedan tidigare har universitet ett uppdrag att anordna kompletteringsutbildning för lärare vilket är ytterligare ett åtagande för att underlätta etableringen för nyanlända akademiker. Under år 2016 har universitetet dessutom fått i uppdrag av regeringen att påbörja planeringen av att starta kompletteringsutbildning för läkare, socionomer och psykologer.

Ett prioriterat område är reell kompetens, validering och kompletterande utbildning.

4.2 Planering av utbildningsutbud

Det breda utbildningsutbudet är en del av Umeå universitets profil som vi slår vakt om. Under de senaste åren har dock universitetet överskridit takbeloppet och har därför genomfört åtgärder för att begränsa omfattningen av både utbildningsutbudet och antalet helårsstudenter till takbeloppets ram. Målet med åtgärderna har varit att behålla bredden i utbildningarna, att skydda och utveckla programutbildningar samt att prioritera utbildningar på avancerad nivå och utbildningar med hög grad av internationalisering och samverkan.

Innan nya utbildningsprogram inrättas, redovisas enligt universitetets *Handläggningsordning för att inrätta, revidera, ställa in eller avveckla program och kurser, samt för att inrätta eller avveckla huvudområden* (dnr FS 1.1-1986-16), en analys av utbildningens innehåll och inriktning i relation till arbetsmarknadens behov, en bedömning av arbetsmarknaden för studenterna efter genomgången utbildning samt eventuella diskussioner som förts med bransch/avnämare. I enlighet med handläggningsordningen ska även en bedömning av studenternas efterfrågan redovisas. Umeå universitets utbildningsstrategiska råd har ett särskilt ansvar för den övergripande planeringen av utbildningsutbudet.

De samhällsutmaningar vi står inför, och som också lyfts fram i forskningspropositionen "Kunskap i samverkan", ställer stora krav på bred kunskap inom många forskningsområden. Som fullbreddsuniversitet har Umeå universitet stora möjligheter att föra samman kunskap inom olika ämnesområden och därigenom både främja kvalitetsutveckling inom forskning och utbildning, och bidra till samhällets behov. Umeå universitet har idag många utbildningsprogram som spänner över fler ämnesområden och fakultetsgränser. För att ytterligare stimulera till fler fakultetsöverskridande utbildningar har universitetsstyrelsen under året beslutat att reservera 2 miljoner kronor i 2017 års budget för det ändamålet. Med en resursförstärkning i form av höjda ersättningsnivåer skulle en sådan satsning kunna utökas ytterligare.

År 2016 var antalet helårsstudenter på avancerad nivå 3 523. Sedan år 2012 har andelen helårsstudenter på avancerad nivå ökat med 2 procentenheter, från 20 till 22 procent.

I nedanstående tabell framgår andel av helårsstudenter på program respektive fristående kurs de senaste fem åren.

HST, i procent	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016
Andel program	68	71	74	75	74
Andel kurser	32	29	26	25	26

UMEÅ UNIVERSITET

Antalet helårsstudenter på program har år 2016 ökat med ca 6 procent jämfört med år 2012, medan antal helårsstudenter på fristående kurser minskat med 21 procent jämfört med år 2012.

Vid Umeå universitet bedrivs huvuddelen av undervisningen på campusförlagda program. År 2016 studerade 78 procent av helårsstudenterna på campus (13 074 helårsstudenter), medan övriga 22 procent studerade på distans. I nedanstående tabell framgår andel av helårsstudenter på campus respektive distans de senaste fem åren.

HST, i procent	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016
Andel campus	75	77	78	79	78
Andel distans	25	23	22	21	22

Ökningen av studerande på campus mellan åren 2012 och 2016 motsvaras av 217 helårsstudenter medan minskningen av distansstuderande motsvaras av 598 helårsstudenter.

Prioriteringar och förändringar som rör lärar- och förskollärarytbildningar
Regeringen beslutade inför budgetåren 2015-2016 om en utbyggnad av antalet utbildningsplatser avseende lärar- och förskollärarytbildning. Mellan år 2014 och 2016 har universitetsstyrelsen utifrån regeringens beslut om platsantal beviljat medel för en ökning med totalt 154 helårsstudenter avseende lärar- och förskollärarytbildningarna.

I nedanstående tabell framgår utfallet av utbyggnaden per utbildningsprogram mellan åren 2014 och 2016. Utbyggnaden av utbildningsplatser för förskolläraryt- respektive lärarutbildning fortsätter år 2017.

Utbildningsprogram	År 2014	År 2016	Förändring, antal HST	Förändring, procent
Förskollärarytprogrammet	230	311	81	35
Grundlärarytprogrammet F-3	111	177	66	59
Ämneslärarytprogrammet*	28	71	43	154
Specialläraryt- och specialpedagogprogrammet	142	121	-21	-15
<i>Totalt</i>	<i>511</i>	<i>680</i>	<i>169</i>	<i>33</i>

* Avläggs efter kompletterande pedagogisk utbildning

Söktrycket till förskollärarytutbildningen är bra och sedan 2015 har universitetet både vår- och höstintag på utbildningen med totalt 120 nybörjarplatser per år. Den förskollärarytutbildning som decentraliserades hösten 2013 till Skellefteå har avslutats med gott resultat. Av 40 programnybörjare fanns på sista terminen, höstterminen 2016, 36 studenter kvar i utbildningen. Under vårterminen 2018 kommer en ny decentraliserad förskollärarytutbildning att starta i Örnsköldsvik.

Antalet sökande till grundlärarytutbildningen F-3 har ökat något. Ökningen av antalet helårsstudenter beror främst på att programmet som i sin nuvarande form startade 2011, inte var fullt utbyggt förrän höstterminen 2015.

UMEÅ UNIVERSITET

Söktrycket till ämneslärarexamen som avläggs efter kompletterande pedagogisk utbildning är högt. Höstterminen 2014 startade denna utbildning med förhöjd studietakt, 150 procent, med mycket gott resultat och det är en bidragande orsak till ökningen av antalet helårsstudenter.

En nedgång kan ses i antalet sökande och i antalet helårsstudenter för speciallärar- och specialpedagogutbildningarna. En tänkbar anledning kan vara planerna på att starta dessa utbildningar inom Lärarlyftet.

Prioriteringar och förändringar som rör hälso- och sjukvårdsutbildningar
Umeå universitet startade för budgetåren 2013-2017 en successiv utbyggnad av sjuksköterskeutbildningen samt kom överens med berörda landsting om nivå på utbyggnad. Mellan år 2014 och 2016 har medel beviljats för en ökning med totalt 70 helårsstudenter avseende sjuksköterskeutbildningen. För läkar- och tandläkarutbildning beslutar regeringen om antal helårsstudenter. För år 2016 är antalet helårsstudenter inom läkarutbildningen i regleringsbrevet angivet till 1 072 och inom tandläkarutbildningen till 330, i båda fallen är det en ökning av antal platser jämfört med år 2014. Regeringen beslutade inför budgetåren 2015-2016 om utbyggnad av antal utbildningsplatser avseende barnmorskor och specialistsjuksköterskor. Mellan år 2014 och 2016 har universitetsstyrelsen utifrån regeringens beslut om platsantal beviljat medel för en ökning med totalt 15 helårsstudenter avseende barnmorskeutbildningen och 28 helårsstudenter avseende specialistsjuksköterskor.

I nedanstående tabell framgår utfallet av utbyggnaden av per utbildningsprogram mellan åren 2014 och 2016. Utbyggnaden av utbildningsplatser för sjuksköterskeutbildning, läkarutbildning, tandläkarutbildning, barnmorskor och specialistsjuksköterskor fortsätter år 2017.

Utbildningsprogram	År 2014	År 2016	Förändring, antal HST	Förändring, procent
Barnmorskeprogrammet	28	29	1	3
Läkarprogrammet	1079	1068	-11	-1
Sjuksköterskeprogrammet	686	767	82	12
Specialistsjuksköterskeprogrammet	162	165	3	2
Tandläkarprogrammet	314	317	3	1
<i>Totalt</i>	<i>2268</i>	<i>2346</i>	<i>77</i>	<i>3</i>

Vid en jämförelse mellan år 2014 och 2016 har barnmorskeprogrammet ökat med en helårsstudent. Detta trots att det var planerat för fler studenter år 2016 och att det fanns gott om sökande. Att programmet inte ökar som planerat beror främst på flera studieuppehåll, i många fall på grund av föräldraledighet. Det finns liten möjlighet att fylla på platser på programmets senare del, annat än med personer som kommer tillbaka från studieuppehåll.

Läkarprogrammet minskar i antal helårsstudenter år 2014 jämförs med 2016. Det planerade värdet, taknivån, för år 2016 uppgick till 1 072. Orsaken till varför programmet inte nådde regeringens uppsatta mål var ett lågt antal studenter på de högre terminerna på programmet vårterminen 2016, vilket till viss del kompensades genom att göra en antagning till senare delen av programmet inför

UMEÅ UNIVERSITET

starten höstterminen 2016. Under 2015 och 2016 har antalet programnybörjare ökat för att komma i fas med utbyggnaden av läkarprogrammet.

Mellan år 2014 och 2016 ökar sjuksköterskeprogrammet med 82 helårsstudenter. Vart tredje år, senast 2014, antas studenter till fyra studieorter istället för tre, varför antalet programnybörjare det året kom att stiga.

Totalt uppgår förändringen mellan år 2014 och 2016 till tre helårsstudenter för specialistsjuksköterskeprogrammen. Liksom tidigare år varierar antalet programnybörjare och speglar de komplexa förutsättningarna för att rekrytera studenter till de nio olika inriktningarna av specialistsjuksköterskeprogram som erbjuds, vissa på hel- och andra på halvfart. Ett fåtal inriktningar ges också med start vartannat år, vilket har betydelse för variationen av nybörjare. Rekryteringen är konjunkturkänslig och påverkas främst av den brist på sjuksköterskor som är påtaglig i olika verksamheter. Det kan bland annat komma till uttryck i många sena återbud och svårigheter att med kort framförhållning återbesätta lediga platser. För att möta detta görs överintag, i den mån det finns tillräckligt med sökanden. Det är en svår balansgång då tillgången till platser för verksamhetsförlagd utbildning är begränsad.

Tandläkarprogrammet hade en budgetnivå på 330 helårsstudenter år 2016. Utfallet uppgår till 317 helårsstudenter. Att programmet inte når regeringens mål bland annat beror på tillgodoräknande, avhopp för flytt till andra program/utbildningsorter samt att vissa studenter inte klarat kraven och således måste komplettera. Universitetet arbetar med åtgärder genom ett överintag till termin 1 där det på 72 platser togs in 80 studenter år 2016. Vidare har det öppnats upp för antagning till senare delen av program från höstterminen 2017 där det kommer att antas studenter till termin 4.

4.3 Beredskap för fler utbildningsplatser

Den konsolidering som skett genom anpassningen av utbildningsutbudet till en lägre nivå har inneburit en del svåra avvägningar, men har också i flera avseenden varit positiv för Umeå universitet. Vi ser positivt på den beslutade satsningen med nya platser inom högskolan, både när det gäller generella/ej specificerade platser och även nya platser inom bristyrken som exempelvis förskollärare, lärare och sjuksköterskor.

Umeå universitet ser därför en förnyad expansion, i måttlig och stadig takt, som önskvärd. En möjlighet att ta emot fler studenter skulle också underlätta en högre ambitionsnivå när det gäller breddad rekrytering och det livslånga lärandet. Det är viktigt för Umeå universitet som ett utpräglat riksrekryterande universitet att även fortsättningsvis kunna rekrytera en betydande andel av studenterna från mellersta och södra Sverige, samt inte minst från andra länder. Samtidigt behöver vi ta vårt regionala ansvar, bland annat genom att bygga ut vår läkarutbildning som i dag bedrivs på fyra olika studieorter (se avsnitt 6.2).

Det är dock viktigt att en långsiktig plan för utbyggnaden eftersträvas samt att höjningar av takbeloppet bör vara permanenta snarare än tillfälliga. Umeå universitet välkomnar en utbyggnad men som redan anförts i avsnitt 2.1, betonar vi vikten av höjda ersättningsbelopp med avsikten att först och främst bibehålla och höja kvaliteten på redan befintlig utbildning.

UMEÅ UNIVERSITET

5. Forskning och utbildning på forskarnivå

5.1 Allmänt

Under år 2016 har ett fortlöpande arbete pågått med universitetets långsiktiga strategier, beskrivna i dokumentet *Umeå universitet 2020 – Vision och mål* där ett av de övergripande målen är *Forskning som spränger gränser*.

Institutioner och enheter vid Umeå universitet har kontinuerligt arbetat med att genomföra strategisk planering för verksamheten och kompetensförsörjning till strategiskt viktiga områden. Mot bakgrund av denna planering har anställningar och resurspaket inrättats, vilket möjliggjort anställningar av excellenta lärare och forskare. För att i framtiden kunna fortsätta rekrytera framstående lärare och forskare arbetar Umeå universitet fortlöpande med att stärka sin konkurrenskraft både nationellt och internationellt genom att utveckla kvalitativa och effektiva rekryteringsprocesser, attraktiva karriärvägar och anställningserbjudanden, interaktiva miljöer som främjar kreativitet och anslagsbaserad finansiering av karriärbefattningar samt högre lärartjänster.

Umeå universitet har under år 2016 gjort flera strategiska satsningar på forskningsinfrastruktur. För att Umeå universitet ska kunna tillhandahålla och ge forskare tillgång till den bästa forskningsinfrastrukturen är det viktigt med universitetsgemensamma principer. Därför har den interna hanteringen som tydliggör planering, prioritering och finansiering av forskningsinfrastruktur fortsatt under år 2016. Förbättrad intern hantering av forskningsinfrastruktur kommer att bidra till att förstärka och samordna Umeå universitets strategiska planering av central och nationell forskningsinfrastruktur, samt att forskarnas mest angelägna behov lyfts fram och kan prioriteras i en transparent process.

Regeringen aviserar i den forskningspolitiska propositionen om en försöksverksamhet för att stärka den vetenskapliga grunden i skolan med den så kallade ALF-modellen som förebild. Umeå universitet är angeläget att tillsammans med andra lärosäten medverka i utvecklingen av en sådan modell. Därutöver vill Umeå universitet peka på behov av särskilda åtgärder inom idrottsvetenskaplig forskning.

När det gäller samhällsutmaningar är Umeå universitet ett fullbreddsuniversitet som vill ta vara på de möjligheter vi har att arbeta gränsöverskridande. Ett exempel är vår satsning på ett arktiskt centrum, som ligger väl i linje med regeringens strategi för den arktiska regionen och som med ett särskilt stöd kan utgöra en än viktigare nationell resurs (se avsnitt 6.1).

Antalet doktorsexamina uppvisar en nedåtgående trend, vilket har föranlett interna diskussioner vid Umeå universitet kring orsaker till och konsekvenser av detta. Umeå universitet konstaterar att trenden är nationell, och att det behövs en nationell diskussion i frågan. Det är därför olyckligt att den nyss lagda forskningspolitiska propositionen med ett uttalat tioårsperspektiv helt saknade resonemang om forskarutbildningens bredare roll eller grunderna för dess dimensionering.

6. Specifika prioriteringar och äskanden

Umeå universitet vill här framhålla två specifika områden där vi redan i dag spelar en viktig nationell (eller, avseende läkarutbildningen, regional) roll men där denna kan utvecklas än starkare genom ett utpekat uppdrag och en resursförstärkning för ändamålet. Det är, i prioritetsordning, ett nationellt centrum för arktisk forskning och utbildning, samt en utbyggnad av läkarprogrammet på fyra studieorter.

UMEÅ UNIVERSITET

6.1 Centrum för arktisk forskning och utbildning

Universitetet anhåller om ett uppdrag avseende arktisk forskning samt äskar resurser motsvarande 20 mnkr/år för att under perioden inrätta ett nationellt centrum för arktisk forskning och utbildning.

Sverige är ett arktiskt land. Om Sverige vill vara ett aktivt och ansvarstagande medlemsland i det arktiska samarbetet behövs ett större engagemang, inte minst inom forskning och högre utbildning. Det är viktigt att Sverige stärker sin arktiska identitet och tar till vara fördelarna av att de norra delarna av landet faktiskt tillhör Arktis. Till dessa hör en förstärkt position i det internationella säkerhetsarbetet och en tydlighet i svensk geopolitik, ökade möjligheter för en svensk industri som vill ha en arktisk dimension, och för att föra fram frågor som t.ex. svensk miljöpolitik i internationella sammanhang, bl.a. Arktiska rådet. Svensk arktisk forskning kan bidra till och gynnas av denna självbild.

Intresset för Arktis är större än någonsin. I en tid av hastig klimatförändring och förändrade geopolitiska förutsättningar ser vi nya utmaningar för befolkningar, samhällen, industrier (t.ex. gruvnäringen), säkerhet, ekonomisk utveckling och miljöer. Hållbara lösningar kräver forskningsbaserad kunskap, och vikten av en stark forskning kring Arktis med omfattande internationella samarbeten blir alltmer påtaglig. I *Sveriges strategi för den arktiska regionen* från 2011 påtalas att det behövs "förstärkningar i samarbetsformer och forskningens infrastruktur" för att kunna skapa möjligheter för samspel mellan forskning, högre utbildning, politik och samhälle. I utredningen *Tillväxt i norr. Hur kan Norge, Sverige och Finland skapa hållbar tillväxt i arktiska Skandinavien?* (Statsrådets kanslis publikationsserie 2/2015) konstateras att det "krävs ökad student- och forskarrörlighet och mera samarbete inom forskning och högre utbildning för att skapa hållbar tillväxt i norr". Polarforskningsavtalet med USA och regeringens engagemang i Arktiska rådet pekar också på de arktiska forskningsfrågornas aktualitet.

Forskning i och om Arktis är bra för Sverige

Arktis är en region med 4 miljoner invånare och Sveriges två nordligaste län ingår i det sub-Arktiska området. Den arktiska forskningen i Sverige har en viktig roll för att bidra till en hållbar utveckling, för att Sverige ska få en tydligare roll vid olika internationella förhandlingsbord, samt för att bidra till forskningsdrivna innovationer och industriell tillväxt. Sveriges ansvarstagande i urfolksfrågor stärks genom ett ökat engagemang i det arktiska samarbetet och genom att öka ambitionerna med arktisk forskning bidrar vi till att stärka den regionala utvecklingen. Eftersom Sverige är ett av endast tre länder som är med i både Arctic Council och EU har vi en utmärkt möjlighet till ökat inflytande. Sverige kan utveckla The Arctic som "label", för marknadsföring och good-will och man bör betona den fredsskapande aspekten som det arktiska samarbetet innebär.

Sverige saknar emellertid en nod och arena för de arktiska frågorna inom landet som kan främja ett effektivt resursutnyttjande och ett lösningsorienterat angreppssätt inom forskning, undervisning, förvaltning och samverkan. Polarforskningssekreteriatet svarar för en ovärderlig funktion när det gäller stöd och samordning av viss slags forskning, men det behövs ett angreppssätt som är ämnesmässigt bredare och som kan spela en starkare roll även vad gäller utbildning och samverkan. Sverige saknar i dag möjligheter att överblicka, samordna och utveckla den potential som ryms på landets samtliga universitet. För att Sverige ska kunna flytta fram sin position så att vi kan delta på någorlunda lika villkor i det internationella forskningssamarbetet, behöver ett koordinerat nationellt arktiskt forsknings- och utbildningscentrum etableras. Därigenom skulle en

UMEÅ UNIVERSITET

internationellt attraktiv forskningsarena tillskapas, där svenska samarbeten med forskare, organisationer och andra aktörer koordineras, där aktiviteter i arrangemang och utlysningar initieras, där kurser och utbildningsprogram erbjuds och där ett väl utvecklat samarbete med Arktiska Rådets arbetsgrupper äger rum. Ett nationellt arktiskt center spelar en viktig roll som informationsförmedlare och utredare åt svenska myndigheter. Ett nationellt arktiskt centrum erbjuder ett fundament av tjänster och expertis till stor nytta för regeringen i såväl Arktis- som Barentssamarbetena. Det kan också ta ansvar för att utveckla det svenska engagemanget i University of the Arctic genom att bygga ut utbildningsprogram, öka mobilitetsinsatser och vara drivande i forskningsfrågor.

I Norge (Tromsö) och Finland (Rovaniemi / Uleåborg) finns väl etablerade arktiska centra. Fram till december 2012 saknade Sverige, som enda medlemsland i Arktiska Rådet, ett universitetsbaserat arktiskt forskningscentrum. Då invigdes *Arcum - Arktiskt Centrum vid Umeå universitet*. Målsättningen var redan från början tvåfaldig: dels att samordna och utveckla arktisk forskning och utbildning vid Umeå universitet, dels att vara en samlande kraft för arktisk forskning i Sverige.

Arcum – en framgångsrik forskningsmiljö

Inom Umeå universitet har Arcum arbetat fram ett koncept för tvärvetenskapliga svar på dagens och framtidens utmaningar. I nuläget ingår mer än 260 affilierade forskare i miljön. Arcum har en stark grund av framgångsrika forskare, inom flera områden nationellt ledande, samtidigt som nya ämnesområden och unga forskare kontinuerligt ansluter till verksamheten. Den arktiska forskningen vid Umeå universitet spänner över samtliga fakulteter och innefattar samtliga tre prioriterade områden som framhålls i Sveriges nationella arktiska strategi: klimat och miljö, ekonomisk utveckling och den mänskliga dimensionen. Ett forskningstema är *landutnyttjande och naturresurser*, som beaktar de komplexa systemen för bl.a. skogsbruk, jordbruk, gruvdrift och rennäring (bl.a. inom programmet Mistra Arctic Sustainable Development). *Kultur och identitetsprocesser* är tillsammans med sociala, juridiska, politiska och demografiska perspektiv av stor betydelse. *Konkurrens och konflikter* kan uppstå kopplat till såväl landutnyttjande som identiteter, kring frågor om produktion, turism och regional utveckling och i relation till klimatförändringar, hållbar utveckling och globalisering. Forskningen om *effekten av miljö- och klimatförändringars inverkan på arktiska ekosystem* på land och i vatten är en annan viktig del av vår verksamhet och bedrivs bland annat genom Climate Impacts Research Centre i Abisko, liksom bioprospektering som handlar om att hitta nya antibiotika baserad på organismer från Ishavet. Medicinsk forskning samarbetar i ambitiösa ansträngningar att skapa en långsiktig förståelse för *hälsoutvecklingen i arktiska områden*, med fokus på nya riskfaktorer och tillkommande problem. När det gäller den mänskliga dimensionen har samerna en särskild betydelse som det enda urfolket i Europa, och Umeå universitet har sedan lång tid tillbaka ett väl etablerat Centrum för samisk forskning (Vaartoe).

Internationellt ansvarstagande

När det gäller vårt nationella ansvarstagande ser vi att Arcum efterfrågas av myndigheter och andra som vill ha kunskap om och ingångar till den arktiska världen. Arcum har också redan axlat betydande internationella uppdrag: vi leder nu arbetet inom International Arctic Social Sciences Association, representerar Sverige i expertgruppen för sociala, ekonomiska och kulturella frågor inom Arktiska rådets arbetsgrupp för hållbar utveckling (SDWG SECEG), delar ordförandeskapet i International Arctic Science Committees arbetsgrupp för samhälls- och humanvetenskaper (IASC WGSB), ingår i styrgruppen för International Conference on Arctic Research Planning III (ICARP III) och har flera centrala uppdrag i nätverket University of the Arctic (UARctic). Vi har ett utmärkt samarbete med Polarforskningssekretariatet, bl.a. genom verksamheten på forskningsstationen i

UMEÅ UNIVERSITET

Abisko. Det nationella och internationella erkännandet har också skapat ett intresse för forskare från andra lärosäten inom och utom landet att affiliera sig till Arcum.

Sverige behöver ett nationellt arktiskt centrum

Det måste finnas en central samling för att stimulera forskning som är lösningsorienterad och som har hösta möjliga 'social impact'. Bilaterala och multilaterala samarbeten måste utvecklas inom alla forskningsområden. Det är tydligt att Arcum fyller ett viktigt behov, men i dagsläget saknas kapacitet att fullt ut möta den stora efterfrågan som finns. Umeå universitet föreslår därför att universitetet ges ett uppdrag med tillhörande resurser för att utveckla ett nationellt arktiskt centrum som kan koordinera arbete inom det arktiska området avseende högre utbildning, forskning och samverkan, samt tjäna som ingång och svensk koordinator i internationella sammanhang. Ett utpekat nationellt centrum med ytterligare resurser skapar mötesplatser för studenter, doktorander och forskare från olika ämnesdiscipliner och länder, samt förstärker sin aktiva roll i det internationella forskningsstrategiska arbetet och utvecklar än mer omfattande samarbeten med det omgivande samhället. Ett sådant centrum kompletterar Polarforskningssekreteriatet genom ett bredare perspektiv vad gäller forskningsinriktningar och högre utbildning.

Umeå universitet tydliggör genom Arcum sin vilja och kapacitet att möta Arktis utmaningar, bl.a. genom tillgång till unika forskningsinfrastrukturer, excellenta möjligheter till både ämnesdisciplinära och tvärvetenskapliga samarbeten, samt en uttalad vilja att samverka med människor, samhällen och näringsliv i norr. Arcum har mycket god potential att med ytterligare förstärkningar utvecklas till ett nationellt centrum som hjälper Sverige att vara en tongivande aktör inom arktisk forskning och högre utbildning, och på den grunden utveckla initiativ och ansvarstagande inom Arktiska Rådet, EU och i ett globalt urfolksperspektiv. Dessutom kan utbildningsprogram etableras, ett ökat ansvar för större vetenskapliga arrangemang tas, och möjligheter för mer omfattande innovationsprocesser ges. Genom ett nationellt center för arktisk forskning skulle Sverige bli en ledande aktör på den internationella forskningsarenan och ta ett efterfrågat och nödvändigt ansvar för utvecklingen inom detta område.

6.2 Utbyggnad av läkarutbildningen

Universitet äskar utökade medel för grundutbildningsram och ALF-medel till utbyggnad av läkarprogrammet med 40 nybörjarplatser fr.o.m. år 2018.

Behovet av läkare i Norrland är mycket stort och prognoserna tyder på att efterfrågan även fortsättningsvis kommer att vara hög. I Norrland är bristen mer uttalad än i resten av landet. Antalet distriktsläkare fortsätter att minska och medelåldern är hög. Det råder även stor brist på vissa sjukhusbundna specialister. Dessutom har det blivit allt svårare att täcka bemanningen med tillfälliga så kallade hyrläkare. För att möta svårigheten att rekrytera läkare i Norrland, måste läkarutbildningen i norra regionen (Jämtland-Härjedalen, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten) utökas. Detta kan göras med högsta kvalitet tack vare den inarbetade organisationen som finns över hela norra regionen. Umeå universitet äskar därför utökad grundutbildningsram och ALF-tilldelning för att ytterligare bygga ut läkarutbildningen, inte minst för att säkra och utnyttja den utbildningskapacitet som finns vid utbildningsnoderna utanför Umeå, i Sunderbyn, Sundsvall och Östersund.

UMEÅ UNIVERSITET

I samband med den utökning av läkarprogrammet som skedde i budgetpropositionen 2008 uttalade regeringen att utökningen vid Umeå universitet innebär att det blir möjligt att påbörja en mer decentraliserad form av läkarutbildning. Den regionaliserade läkarutbildningen vid Umeå universitet invigdes i januari 2011 genom att utbildningen från termin sex startade på tre nya studieorter utanför Umeå. I januari 2014 tog de första studenterna som gjorde de kliniska delarna av programmet vid de tre länssjukhusen i Sunderbyn, Sundsvall och Östersund sin läkarexamen. I budgetpropositionen 2016 tilldelades läkarutbildningen 6 mnkr för att säkra läkarutbildningen på fyra studieorter utifrån de merkostnader som är förknippade med denna.

Den regionaliserade läkarutbildningen med fyra studieorter har varit en stor framgång för studenterna, universitetet, sjukvården och för samhället. Kvaliteten på utbildningen i Umeå är hög. Studenterna har vid alla fyra studieorterna helt likvärdiga examinationsresultat och studenterna får en bra klinisk utbildning i en miljö med tillräcklig tillgång till patienter och praktisk handledning. Universitetet har anställt två universitetslektorer per termin och placeringsort (totalt 28), och gjort särskilda forskningssatsningar vilket varit viktigt för att utveckla en akademisk miljö kring studenterna och på vårdavdelningarna. Förstärkt fokus på forskning och undervisning kommer även andra kategorier, till exempel AT- och ST-läkare samt sjuksköterskestudenter, tillgodo i form av bättre handledning. Ett tydligare fokus på handledning och utbildning har även identifierats för flera andra kategorier i vården och det akademiska klimatet har stärkts på alla utbildningsorterna. En ökning av antalet publikationer och doktorander vid orterna utanför Umeå kan ses efter starten av läkarutbildning vid fyra orter i regionen. Regionerna vinner också genom att läkarförsörjningen normalt är bättre på utbildningsorter. Uppföljningar visar att majoriteten av de läkare som utbildats vid utbildningsorterna utanför Umeå stannar kvar i Norrland för allmäntjänstgöring (AT). Läkarutbildningen med studieort Sunderbyn kan här tjäna som ett gott exempel. Utfallet av hur många som stannat kvar i Norrbottens län efter läkarexamen ligger för närvarande på ca 70 procent, d v s ca 35 av 50 studenter totalt har valt att stanna kvar, antingen genom att gå direkt vidare till allmäntjänstgöring eller genom att vikariera som underläkare. *För att säkerställa dessa framgångar behöver dock utbildningen byggas ut ytterligare.*

Utbildning på fyra orter i norra Regionen (www.lp4u.se) är nu framgångsrikt etablerad och det finns goda förutsättningar att öka antalet utbildningsplatser. Att driva utbildning med fasta lärare på fyra orter långt från varandra med hög kvalitet genererar dock extra kostnader i form av kommunikationsteknik, lärare och lokaler. När antalet studenter på varje ort är för litet blir kostnaderna i längden ohållbara.

En utökning av läkarutbildningen vid Umeå universitet är avgörande för att få långsiktig stabilitet i den regionaliserade läkarutbildningen. En sådan stabilisering skulle också kunna skapa förutsättningar för den försöksverksamhet som diskuteras och där en del av läkarprogrammet skulle inriktas mot glesbygdsmedicin, dvs. de särskilda förutsättningar som gäller för att verka som läkare i uttalad glesbygd (delvis i arktiska förhållanden). I det projektet avser vi i så fall att involvera vårt alliansuniversitet i Tromsø.

Umeå universitet äskar mot bakgrund av ovanstående en utökning av grundutbildningsram och ALF-medel motsvarande 40 läkarstudenter per år från och med 2018 (220 helårsstudenter efter full utbyggnad). Antalet programnybörjare inom läkarutbildningen var år 2016 totalt 273 och en utökning med 40 helårsstudenter motsvarar en ökning med 15 procent. Landstinget och de tre regionerna åtar sig enligt skriftlig överenskommelse att tillhandahålla klinisk praktik för ett utökat antal utbildningsplatser inom läkarutbildningen.

UMEÅ UNIVERSITET

7. Investeringar i anläggningstillgångar och räntekontokredit

De totala investeringarna i anläggningstillgångar var år 2016 230 mnkr, se tabell 4. År 2017 beräknas investeringar i anläggningstillgångar öka något, bl.a. p.g.a. fortsatt utveckling av IT-systemet Ladok 3 och investeringar i nytt medicinsk-biologiskt centrum. År 2018-2020 beräknas investeringar i anläggningstillgångar vara 200 mnkr per år, det vill säga något lägre än år 2016-2017.

Universitetets låneram är 650 mnkr år 2017. För år 2018 bedöms denna nivå vara tillräcklig, men för åren 2019-2020 bedömer universitetet att nyttjandet av låneramen ökar till följd av investeringsvolymen. Umeå universitet önskar därför att låneramen för åren 2018-2019 uppgår till 680 mnkr.

8. Information om verksamhetsinvesteringar

I tabell 5 resp. 5 a framgår universitetets planerade investeringar respektive planerade investeringar för objekt över 20 mnkr.

9. Lokalförsörjning

I tabell 6 redovisas planerad lokalförsörjning 2017-2020 vilket innefattar såväl beslutade som planerade lokalförhyrningar och ombyggnadsprojekt.

Planen för lokalförsörjning för åren 2018-2020 bygger på prognoser. Flera projekt är inte i detalj kostnadsberäknade eller beslutade och prognosen innehåller därför osäkerheter.

Under perioden är en ombyggnation av Biologihuset till ett Medicinskt biologiskt centrum beslutad vilket innebär att det kommer att bli aktuellt för Umeå universitet att göra en framställan till regeringen om att få teckna hyresavtal som kräver regeringens medgivande enligt förordningen (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning. Universitetet planerar för en omlokalisering av Polisutbildningens verksamhet på Umestan till huvudcampus, och därmed också en effektivisering i form av möjlighet till samnyttjande. Universitetet har även beslutat om en satsning för att höja nivån på lärosalar.

Universitet med en stor volym lokaler har hela tiden att balansera lokalbehov mot riskexponering i kontraktslängder. En professionell hantering av kontrakten ger normalt sett en blandning av längre och kortare kontraktslängder för att kunna möta olika händelseutvecklingar. Universitetet behöver kunna lägga en andel av vara kärnlokaler i längre kontrakt och kunna hålla lokaler som härbärgerar verksamheter av mer volatil karaktär med lite kortare kontraktslängder.

För att kunna hålla låga kostnader är låg riskexponering för en fastighetsägare av stor vikt, framförallt vid nyproduktion och stora ombyggnationer som kräver stora investeringar av fastighetsägaren har ett längre hyresavtal betydelse för årshyran. Möjligheten att agera utifrån en lokal marknad och dess svängningar kan vara avgörande för hur utfallen på långsiktiga kostnader blir.

10. Avgiftsbelagd verksamhet

Intäkter för avgiftsbelagd verksamhet förväntas öka något under planeringsperioden, se tabell 7.

UMEÅ UNIVERSITET

Tabellbilaga

Tabell 1	Total budget
Tabell 2	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå
Tabell 3	Forskning och utbildning på forskarnivå
Tabell 4	Investeringar i anläggningstillgångar och räntekontokredit
Tabell 5	Verksamhetsinvesteringar
Tabell 5 A	Särskild information om verksamhetsinvesteringar
Tabell 6	Lokalförsörjning
Tabell 7	Avgifter

Tabell 1 Total budget

	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020
Total budget	ÅR -1	År 0	År 1	År 2	År 3
(tkr)	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
<i>Verksamhetens intäkter</i>					
Anslag ¹	2 676 225	2 730 280	2 747 700	2 738 510	2 739 339
Avgifter	614 926	621 926	628 926	633 926	637 926
Bidrag	927 327	934 589	941 589	948 589	955 589
Finansiella intäkter	2 854	4 281	4 281	4 281	5 781
Summa intäkter	4 221 332	4 291 077	4 322 497	4 325 307	4 338 636
<i>Verksamhetens kostnader</i>					
Personal	2 617 578	2 643 177	2 649 362	2 640 172	2 639 501
Lokaler	408 460	414 460	427 460	438 460	450 460
Drift/Övrigt	1 004 473	1 021 640	1 025 803	1 022 803	1 021 803
Avskrivningar	188 835	202 612	210 684	214 684	214 684
Finansiella kostnader	7 822	9 187	9 187	9 187	12 187
Summa kostnader	4 227 168	4 291 076	4 322 497	4 325 307	4 338 636
Verksamhetsutfall	-5 836	0	0	0	0
Transfereringar	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring/ årets resultat	-5 836	0	0	0	0
Utgående myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)²	508 748	508 748	508 748	508 748	508 748
Utgående oförbrukade bidrag	857 764	852 764	847 764	842 764	837 764

¹ Intäkterna av anslag ska motsvara summan av anslag i tabell 2 och 3.

UMEÅ UNIVERSITET

Tabell 2 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020
	ÅR -1	År 0	År 1	År 2	År 3
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (tkr)	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
<i>Verksamhetens intäkter</i>					
Takbelopp ¹	1 301 247	1 336 777	1 354 232	1 345 042	1 345 871
Beräknad avräkning ² (A)	1 301 247	1 336 777	1 354 232	1 345 042	1 345 871
Särskilda åtaganden (B)	153 135	155 447	155 447	155 447	155 447
Anslag (A+B)	1 454 382	1 492 224	1 509 679	1 500 489	1 501 318
Avgifter	243 627	245 627	247 627	249 627	250 627
Bidrag	23 929	24 192	24 192	24 192	24 192
Finansiella intäkter	1 760	2 640	2 640	2 640	3 640
Summa intäkter³	1 723 698	1 764 684	1 784 139	1 776 949	1 779 778
<i>Verksamhetens kostnader</i>					
Personal	1 044 009	1 065 534	1 074 754	1 065 564	1 064 893
Lokaler	222 144	225 144	230 144	235 144	238 144
Drift/Övrigt	408 133	416 296	420 459	417 459	416 459
Avskrivningar	50 605	53 617	54 689	54 689	54 689
Finansiella kostnader	2 923	4 092	4 092	4 092	5 592
Summa kostnader	1 727 814	1 764 683	1 784 138	1 776 948	1 779 777
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	-4 116	0	0	0	0

¹ Takbelopp enligt budgetpropositionen för 2017 i 2017 års prishnivå.

² Beräknad avräkning av anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå bland annat med hänsyn till ev. utnyttjande av tidigare uppkommet anslagssparande eller överproduktion, samt ev. decemberprestationer.

³ Summering av anslag, avgifter, bidrag och finansiella intäkter.

UMEÅ UNIVERSITET

Tabell 3 Forskning och utbildning på forskarnivå

	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020
	ÅR -1	År 0	År 1	År 2	År 3
Forskning och utbildning på forskarnivå (tkr)	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
<i>Verksamhetens intäkter</i>					
Anslag ¹	1 221 844	1 238 056	1 238 021	1 238 021	1 238 021
Avgifter	371 299	376 299	381 299	384 299	387 299
Bidrag	903 397	910 397	917 397	924 397	931 397
Finansiella intäkter	1 094	1 641	1 641	1 641	2 141
Summa intäkter	2 497 634	2 526 393	2 538 358	2 548 358	2 558 858
<i>Verksamhetens kostnader</i>					
Personal	1 573 569	1 577 643	1 574 608	1 574 608	1 574 608
Lokaler	186 316	189 316	197 316	203 316	212 316
Drift/Övrigt	596 340	605 345	605 345	605 345	605 345
Avskrivningar	138 230	148 995	155 995	159 995	159 995
Finansiella kostnader	4 899	5 095	5 095	5 095	6 595
Summa kostnader	2 499 354	2 526 393	2 538 358	2 548 358	2 558 858
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	-1 720	0	0	0	0

¹. Med anslag avses de medel som har anvisats myndigheten i budgetpropositionen för 2017 i 2017 års prishåll.

UMEÅ UNIVERSITET

Tabell 4 Investeringar i anläggningstillgångar och räntekontokredit

Miljoner kr	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020
Investeringar i anläggningstillgångar ¹	ÅR -1	År 0	År 1	År 2	År 3
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
IB lån i Riksgäldskontoret	521	534	615	638	657
Beräknad nyupplåning	230	250	200	200	200
<i>varav investeringar i immateriella anläggningstillgångar</i>					
	50	53	53	45	45
Beräknad amortering	155	169	177	181	181
UB lån i Riksgäldskontoret	534	615	638	657	676
Maximalt utnyttjande av låneramen under året	576	615	638	657	676
Föreslagen låneram	580	650	650	650	650
Beräknad ränteutgift	0	0	0	0	3
Ränteantaganden för nyupplåning (%)	0	0	0,0	0,0	0,5
Summa räntor och amorteringar	155	169	177	181	184
Maximalt utnyttjande av räntekontokrediten under året	0	0	0	0	0
Föreslagen räntekontokredit	0	0	0	0	0

¹ Enligt definition i 5 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

UMEÅ UNIVERSITET

Tabell 5 Verksamhetsinvesteringar

	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021
	ÅR -1	ÅR 0	ÅR 1	ÅR 2	ÅR 3	ÅR 4
(tkr)	Utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
Immateriella investeringar						
Datasystem, rättigheter m.m.	49 660	70 000	70 000	60 000	60 000	60 000
Materiella investeringar						
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	140 690	132 500	87 500	110 000	110 000	110 000
Byggnader, mark och annan fast egendom						
Övriga verksamhetsinvesteringar	40 107	47 500	42 500	30 000	30 000	30 000
Summa verksamhetsinvesteringar	230 457	250 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	191 280	202 616	176 303	181 681	185 000	185 000
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	39 177	47 384	23 698	18 319	15 000	15 000
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)						
Anslag (efter medgivande av regeringen)						
Summa finansiering	230 457	250 000	200 000	200 000	200 000	200 000

UMEÅ UNIVERSITET

Tabell 5A Särskild information om verksamhetsinvesteringar

		År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021
(tkr)	Totalt	Ack.	ÅR 0	ÅR 1	ÅR 2	ÅR 3	ÅR4-
	2017-2021	utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
Verksamhetsinvesteringar per objekt¹							
Utveckling av Ladok3-studieadministrativt system	320 000	337 901	70 000	70 000	60 000	60 000	60 000
HPC2N	40 953	34 047	26 750	9 250	4 953	0	0
Cryo-Elektronmikroskop	17 853	28 798	17 853	0	0	0	0
Medicinskt biologiskt center	54 320	0	11 500	38 100	4 720		
Summa utgifter för investeringar	433 126	400 746	126 103	117 350	69 673	60 000	60 000
Finansiering							
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	313 726	371 948	78 719	93 653	51 354	45 000	45 000
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	119 400	28 798	47 384	23 698	18 319	15 000	15 000
Leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	0						
Anslag (efter medgivande av regeringen)	0						
Summa finansiering	433 126	400 746	126 103	117 350	69 673	60 000	60 000
Varav investeringar i:							
Datasystem, rättigheter m.m.	320 000	337 901	70 000	70 000	60 000	60 000	60 000
Maskiner och inventarier	58 806	62 845	44 603	9 250	4 953	0	0
Fastigheter och mark	0						
Övriga verksamhetsinvesteringar	54 320		11 500	38 100	4 720	0	0
Summa investeringar i anläggningstillgångar	433 126	400 746	126 103	117 350	69 673	60 000	60 000

¹ Avser objekt som överstiger 20 miljoner kronor.

UMEÅ UNIVERSITET

Tabell 6 Lokalförsörjning

	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020
Redovisning av lokaler (mnkr)	ÅR -1	År 0	År 1	År 2	År 3
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
Area, kvm LOA (exkl. student- och gästforskarbostäder)					
– föregående års utgång	241 338	241 047	239 857	244 359	245 011
– ökning under året			4 502	652	
– minskning under året	291	1 190			7 114
– vid årets utgång (A)	241 047	239 857	244 359	245 011	237 897
Förbättringsutgift på annans fastighet¹	164	162	155	166	148
– nyinvesteringar	40	32	31	49	15
– avskrivningar	31	35	37	38	33
Lokalhyra (exkl. student- och gästforskarbostäder) (B)²	321	327	340	351	363
Genomsnittlig hyra (kr/m² LOA)³	1 333	1 364	1 389	1 433	1 525
Sammanställning av lokalkostnader (exkl. student- och gästforskarbostäder)⁴ (C)	421	431	448	461	467
Genomsnittlig lokalkostnad (kr/kvm LOA)⁵	1 746	1 798	1 833	1 882	1 965
Lärosätets totala kostnader (D)	4 227	4 291	4 322	4 325	4 339
Totala externa hyresintäkter	66	66	66	66	66
Justerade totala kostnader (D2)	4 161	4 225	4 256	4 259	4 273
Lokalkostnadens andel av verksamhetens totala kostnader⁶	10,0%	10,0%	10,4%	10,7%	10,8%
Lokalkostnadens andel av justerade totala kostnader⁷	10,1%	10,2%	10,5%	10,8%	10,9%

¹ En redovisning ska lämnas av det totala utgående beloppet enligt balansräkningens balanspost.

Vidare efterfrågas två specifika särredovisningar, nyinvesteringar och avskrivningar.

² Inklusivt avtalade ersättningar vid avflyttning före viss tidpunkt, i fall då sådan beräknas ske, samt eventuella återställningskostnader vid avflyttning.

³ Beräknas som B/A.

⁴ Redovisas i enlighet med SJHF:s rekommendationer (REK 2014:1, 2015-10-26, dnr 14/069) om lokalkostnader vid universitet och högskolor i den del som avser sammanställning av lokalkostnader, se bilaga 2 till rekommendationerna.

⁵ Beräknas som C/A.

⁶ Beräknas som C/D.

⁷ Beräknas som C/D2.

Lokalvårdskostnad ingår i redovisad lokalkostnad men motsvarar bokförd lokalvårdsintäkt.

UMEÅ UNIVERSITET

Tabell 7 Avgifter
(tkr)

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat
År 2016	291 427	306 106	-14 679
<i>varav tjänsteexport</i>	34 885	34 885	0
År 2017	295 800	300 800	-5 000
<i>varav tjänsteexport</i>	35 400	35 400	0
År 2018	300 200	305 200	-5 000
<i>varav tjänsteexport</i>	36 000	36 000	0

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel ¹	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
År -1		1 206	1 047	159
År 0		1 287	1 287	0
År 1		1 290	1 290	0

¹ Intäkter som inte får disponeras

Avgiftsintäkter enligt 4 och 15 §§ avgiftsförordningen ska inte redovisas.

I tabell Uppdragsverksamhet ingår intäkter och kostnader hänförliga till studieavgifter för avgiftsskyldiga studenter med 26 415 tkr. Intäkter och kostnader bedöms vara lika stora.

Studieavgifterna klassificeras som tjänsteexport enligt SUHF rekommendation.

Prognostiserat underskott inom uppdragsverksamhet är enligt plan för att använda ackumulerat kapital för vidareutveckling inom både utbildning och forskning, inklusive stödtjänster.

Tabell Offentligrättslig verksamhet avser intäkter och kostnader hänförliga till högskoleprovet.